
Bouře nad savanou

Hana Hindráková

Slum Mathare, Nairobi, Keňa

Oranžovorudé paprsky zapadajícího slunce klouzaly po vlnitých plechových střechách jedné z největších chudinských čtvrtí v keňském hlavním městě a propůjčovaly jim zlatavý třpyt. Ve vzduchu byl cítit přicházející déšť. V jedné z chatrčí bydlel Lucas Maathai se svou matkou Christine. Ta právě připravovala v koutku na ohni k večeři kukuřičnou kaši *ugali* se zeleninou *sukuma wiki* a Lucas seděl v křesle, popíjel černý čaj s mlékem a třtinovým cukrem a potichu si pobrukoval nejnovější hit svého oblíbeného zpěváka Rasa Luigiho.

Vtom se rozletěly dveře a do místnosti vtrhli tři mladíci s dredy na hlavách. Jeden z nich držel v ruce mačetu a druhý pistoli. Ženy skrčené v koutě si nevšimli a zbraněmi mířili na Lucase.

Hrůzou upustil hrnek na zem. Střepy se rozletly po chatrči a čaj udělal na několika místech hnědé cákance. Lucas na chlápky zíral s vytřeštěnými očima. Neodvažoval se ani nadechnout. Útroby mu sevřela zlá předtucha.

Nejmohutnější dredař s brýlemi a bradkou ho popadl za límec trika, srazil ho k zemi a sykl: „Buď se staneš členem *Mungiki*, nebo ti usekneme hlavu.“

Cítil zbesilé bušení svého srdce a propoceně oblečení se mu lepilo na tělo.

Tlustý dredař vytáhl z batohu kanystr plný krve a flakon s jakýmsi olejem a hrozivě zahučel: „Touhle směsí ti natřeme ksicht a staneš se jedním z nás. Pokud pak porušíš pravidla, chcípneš.“

Nic dalšího neslyšel, protože omdlel.

* * *

Nora Kubíková, oblečená ve volných hnědých kalhotách a béžovém tričku, se společně se svým keňským kontaktem Johnem Nyawangou proplétala bočními blátivými uličkami chudinské čtvrti Mathare, kde dělala reportáž pro soukromou zpravodajskou televizi N1 o centru pro HIV pozitivní ženy. Slunce se pomalu klonilo k obzoru a slum se halil do štiplavého zápachu kouře valcího se z hořící hromady odpadků.

Když přešli přes vrzající zelený železný mostek a zamířili mezi další plechové chatrče, zaslechli za sebou dusot kroků, jako by za nimi utíkalo stádo buvolů.

„Rychle!“ zatáhl John Noru do úzké štěrbiny mezi dvěma chýsemi, kde se příkrčil a dal si prst před ústa na znamení, že se nemá na nic vyptávat.

Zadržela dech, aby se nepozvracela z pachu všudypřítomných výkalů a mlčky se dívala na skupinu třech mladíků s dredy na hlavách. Jeden z nich měl v ruce mačetu a další dva nesli v plátěném pytli cosi připomínající lidské tělo. Kolemjdoucí jim se strachem v očích uskakovali z cesty a předstírali, že nic nevidí.

Když se mladíci ztratili kdesi v labyrintu chudinské čtvrti, Nora s Johnem se narovnali a vrátili se zpátky na cestu.

„Byli to oni?“ obrátila se na svého spolupracovníka. S Johnem se seznámila, když se před lety dostala do Keni jako stálá zpravodajka pro východní Afriku. Jenomže potom bylo místo zrušeno, ona se vrátila zpátky do Prahy a do Afriky odlétala jen na ad hoc reportáže. John jí pomáhal i v době, kdy byla do Keni vyslána kvůli teroristickému útoku na obchodní centrum Safari Gate.

Mlčky přikývl.

Zamyšleně se na něj podívala.

„Noro, je mi úplně jasné, na co myslíš, ale odpověď je ne,“ řekl rozhodně.

Vzala ho přátelsky kolem ramen. „Ale no tak, Johnny.“

Johnovi se na čele objevila hluboká vráska. „Víš, že ti rád se vším pomůžu, ale tohle je opravdu nebezpečné. Neměla bys do toho štourat. Mají svá chapadla úplně všude a jsou známí tím, že své oběti krutě mučí a rozsekávají mačetami. Všichni se o nich bojí psát.“

Přestože mlčky přikývla a dál to nerozebírala, cítila, jak se jí tělem rozproudil adrenalin. Byla to příležitost pro zajímavou reportáž, kterou si rozhodně nenechá ujít.

Kdesi v centrální Keni

Když se Lucas probral, obklopovala ho temnota. Ucítit hořkosladkou pachutí krve a celý se roztrásl. V hlavě se snažil poskládat dohromady střípky vzpomínek. Co se stalo. Kde vlastně teď je. Naposledy přece seděl v křesle, popíjel čaj a matka mu připravovala večeři. Najednou si na všechno vzpomněl. *Mungiki*. Na chlápka s dredy a brýlemi, který na něj mířil pistolí. Na dalšího, co mu hrozil mačetou. *Matka! Snad jí neublížili*, strachoval se v duchu, protože nic dalšího si nevybavoval. Vzápětí si uvědomil, že krev na jeho obličejí není jeho.

Podle zvuku motoru a padání ze strany na stranu rozpoznal, že se nejspíš veze v nějaké dodávce. Ta právě najela do hlubokého výmolu a Lucas se praštil do hlavy. „Pomoc!“ zařval, ale nic se neozvalo. Stále jen ten samý zvuk starého auta. V puse měl totiž roubík. Chtěl si protřít oči, ale zjistil, že má svázané ruce. Pokusil se pohnout. Nešlo to. Připadal si, jako kdyby ležel v nějakém vlhkém zatuchlém pytli páchnoucím po shnilém ovoci.

Nemohl vůbec nic. Volat o pomoc. Hýbat se. Dýchat... *Kyslík. Dojde mi kyslík*, panikařil a nadechl se tak prudce, až ucítil bolest na hrudníku. Zrychlil se mu tep a srdce mu vystoupalo až do krku. Na těle mu vyskočily krůpěje potu a cítil, jak se třese. *Klid, uklidni se*, promlouval sám k sobě. Snažil se zpomalit dech, aby vystačil s kyslíkem co nejdéle.

Nevěděl, jak dlouho byl v bezvědomí a svázaný v plátěném pytli. A neměl tušení, jak dlouho v něm ještě bude. Lucasovi dalo hodně práce se uklidnit. Když se mu podařilo začít normálně dýchat, dodávka najednou zastavila a kdosi se zaskřipěním otevřel boční dveře. Lucasovi ztuhla hrůzou krev v žilách.

Slum Mathare, Nairobi, Keňa

Následující den se Nora vrátila zpátky do chudinské čtvrti Mathare, tentokrát ovšem bez Johna. Přestože se jí do slumu nechtělo samotné, neměla na výběr. Johnovi říct nemohla a najmout si někoho neznámého jako průvodce bylo nebezpečnější, než když se tam pohybovala sama. Opět si na sebe oblékla stejné hnědé kalhoty jako minule a bleďemodré tričko, aby nebudila příliší pozornost. K tomu bohatě stačila její světlá pleť. Když se znovu pře-

stěhovala do Keni, obarvila si výrazné ohnivé vlasy na černo, nechala si do nich zaplést stejnobarevné copánky, ale i přesto si jí lidé všímali víc, než bylo Noře milé.

Došla k místu, kde potkali chlápky s dredy, a opatrně přešla nestabilní železný mostek vedoucí přes zakalenou páchnoucí stoku. Na břehu mezi odpadky si hrálo na honěnou několik otrhaných dětí. Pokračovala po druhé straně mezi plechovými chatřičemi a zastavila se u shrbené ženy sedící na zemi, která grilovala kukuřici a nabízela ji kolemjdoucím. *Mohla by něco vědět, určitě sem chodí každý den*, napadlo Noru.

„*Habari*, dobrý den, včera se tu prý něco stalo,“ začala opatrně tichým hlasem. Z toho, co o *Mungiki* alias gangu Gaza věděla z minula, jí bylo jasné, že název jejich organizace by neměla raději zmiňovat. Svahilštinu se naučila během prvních let, které kdysi v Keni strávila, a byla za to velmi vděčná. Znalost místního jazyka bořila bariéry, které mezi Keňany a bělochy vystavěla koloniální doba.

Ženě se v očích mihl strach. Potom odvrátila pohled a dala Noře najevo, že s ní nechce mluvit. Ta raději pokračovala dál. Dávala si pozor, kam šlape, a neustále sledovala situaci kolem. Věděla, že ve slumu musí být ostražitá. Obzvláště, když se sem vydala úplně sama.

Jakmile za sebou zaslechla čísi kroky, nenápadně se ohlédla přes rameno a uviděla drobnou dívku, jejíž věk odhadla tak na čtrnáct patnáct let.

„Ptala jste se na včerejšek?“ špitla tak, aby ji nikdo jiný neslyšel.

Zadávala se do jejích hnědých očí a mlčky přikývla.

Dívka ji vzala za ruku a úzkou boční uličkou ji dovedla k jedné z chatřičí. „Tady najdete odpověď,“ zašeptala, a než jí Nora stihla poděkovat, zmizela mezi chudými domky.

Bar Black Diamond, centrum Nairobi

V pozdním odpolední vysedával Daniel Steiner na barové stoličce ve svém oblíbeném nairobském baru a popíjel kubánský rum. Přestože za poslední rok, kdy netrénoval ani netančil, trochu přibral, na přitažlivosti mu to neubralo. O jeho výrazných tmavomodrých očích stále snila spousta žen.

Přiletěl teprve před dvaceti čtyřmi hodinami a zatím vůbec nevěděl, co bude v Keni dělat. Nezajímalo ho to. Hlavně že byl daleko od Čech. Zbylé

věci vyřeší později. Teď si potřeboval odpočinout. Vypnout. Napít se. Zakouřit si. Být sám sebou. Bylo to spontánní rozhodnutí, jaké už léta neudělal.

Ani okolní hudba a opilecký smích návštěvníků baru však nedokázaly přehlušit chmurné myšlenky. Utekl do Keni, protože v Čechách ho všechno dusilo. Po jedné z četných hádek s jeho ženou Janou přetekl onen pověstný pohár trpělivosti. Nemohl dýchat. Nemohl tam žít. Léta se přetvařoval, ale dál už to nešlo. Plnil svou roli dokonalého manžela a potlačoval sám sebe. Měl pocit, jako by mu život protekl skrz prsty. Roky se staral o ostatní, aby byli šťastní, a zapomněl na sebe. Dřel od rána do večera, aby Jana nemusela pracovat a aby svému synovi dopřál vše, po čem toužil. Plnil očekávání své ženy a ve všem se jí přizpůsoboval. Jediné, co si vydupal, byly občasná výlety do Afriky, u nichž předstíral, že jsou hlavně pracovní. Dobrovolná práce pro organizaci Veterináři bez hranic ho bavila, ale pravdou bylo, že mu pomáhala se nadechnout a později z ní čerpal energii, aby přežil ve skořápce dokonalého manžela. Nekouřil, protože si to žena nepřála. Nepil. Nesetkával se s lidmi, ze zaměstnání chodil až na výjimky rovnou domů. Přestal trénovat taneční páry. Netančil v seniorské kategorii. Snažil se, aby Jana i jeho syn Petr byli spokojení. Jenomže na úkor sebe samého. Výsledkem bylo, že Jana se s ním hádala ještě víc a z Petra se stával rozmazlený spratek. Daniel si uvědomoval, že synovi dopřál příliš. Jen bral, ničeho si nevážil a všechno považoval za samozřejmost.

Když se Daniel před nějakou dobou účastnil televizní taneční soutěže, kde vystupovala vždy celebrita s profesionálním tanečníkem, po každém tréninku a přenosu poslouchal žárlivé scény své ženy. Později se při trénincích seznámil s reportérkou Norou Kubíkovou, která také závodně tančila, a zjistil, že to může být i jinak. Jako by začal znovu žít. Jenomže potom dal opět přednost Janě a s Norou se raději přestal vídat. Báł se, že by mu přerostla přes hlavu. Nerad si to přiznával, ale chyběla mu. Ne kvůli fyzické stránce, přestože ho velmi přitahovala, ale rád si s ní povídal. Rád s ní trénoval a tančil. Spojovala je stejná vášeň pro tanec i pro Afriku. Naposled ji viděl, když s Pavlem vyhrála Mistrovství České republiky ve standardních tancích v seniorské kategorii, a nepřál si nic jiného, než aby byl na místě jejího partnera. Od té doby o ní neslyšel. Nevyhledával ji. Nic si nezjišťoval. Oni dva neměli budoucnost. Možná se vdala, usadila se, porodila dítě a našla naplnění v rodinném životě. Tak, jak si to kdysi přála.

Z vedlejší židle se na něj usmívala černá gazela v přílehavých modrých šatech s hlubokým výstřihem. Hlavu jí zdobily tenounké hnědé copánky, které jí sahaly až do půlky zad. Když si všimla jeho pohledu, smyslně pootevřela plná ústa namalovaná rudou rtěnkou, zamrkala dlouhými řasami a zlehka se naklonila, aby mu ukázala ještě víc ze svého dekoltu. Bylo úplně zřejmé, o co jí jde. Má se zvednout a jít s ní? Pomůže mu na všechno zapomenout?

Kdesi v centrální Keni

Když se dveře dodávky otevřely, k Lucasovi pronikly skrz plátěnou látku pytle horké sluneční paprsky.

„Co s ním?“ ozvalo se.

„Jako obvykle.“

„Lov byl úspěšnej, co?“

„*Hatirĩ nganja*, rozhodně. Odměna od nejvyššího nás nemine.“

Lucase popadly čísi ruce a kamsi ho táhly. Vyděšeně se nadechl. Z opětovného prudkého dýchání mu bušilo v hlavě. Báł se tak, jako nikdy předtím, přestože toho měl za sebou ve svých čtrnácti letech víc než kdokoliv jiný.

Abyste ochránil, stočil se do klubíčka. Země vyhřátá od poledního slunce ho páčila a ostré kameny ho i přes plátěnou látku bodaly do zad. Před očima si vybavil matku, jak vaří večeři. Jak mu dělá křížek na čelo na dobrou noc. Myslel na svůj tajný sen stát se běžcem na dlouhé tratě. Na svůj vzor Wilsona Kipsanga. Nikomu se s tím nesvěřil, ale v každé volné chvíli trénoval. Myslel na svůj oblíbený reggae song *Coming Home*. Snažil se oprostít od současnosti, aby nevnímal přibývající zranění na svém těle. Prudké bouchnutí o tvrdou zem přebilo předešlou bolest. Než se Lucas vzpamatoval, spatřil u svého obličejce ostrou čepel rezavějící mačety, která rozpárala pytel. A vzápětí chlápka v dioptrických brýlích s dredy sahajícími pod ramena a s hrozným výrazem v obličejce. Budil strach, aniž by promluvil. Mrskl Lucasem do rohu dřevěné kóje, popadl pytel a zamkl dveře.

Lucas si nedovedl představit, co ho čeká. Vlastně ani nechtěl. O *Mungiki* se u nich doma ani v komunitě nemluvilo. Nikdo nevěděl, kdo mezi ně patří. Mohl to být kdokoliv. Jakmile se člověk mezi ně dostane, ať už dobrovolně, nebo násilím, není cesty zpátky.

Slum Mathare, Nairobi, Keňa

Nora zaklepala na rezavějící dveře z vlněného plechu a vyčkávala. Když se nikdo neozval, zkusila to znovu. Nic. Všimla si, že na dveřích není zámek a opatrně se do nich opřela. Vešla do malé tmavé místnosti bez oken se zdmi natřenými do žluta, kterou zaplňoval dřevěný stolek a dvě hnědá křesla. V jednom z nich seděla žena oblečená v modrofialových šatech se stejnobarevným šátkem uvázaným na hlavě. Tváře měla schované v dlaních. Nora odhadovala, že jsou tak přibližně stejného věku. „*Habari*, dobrý den,“ pozdravila.

Christine Maathai sebou mírně trhla. Zvedla hlavu, a když uviděla Noru, tázavě povytáhla obočí. „*Mzuri*,“ odpovíděla na pozdrav a vzápětí se zeptala: „Ztratila jste se?“

„*Hapana*, ne,“ odpověděla tichým hlasem.

Ženě se v očích zračil zmatek. „A jak vám můžu pomoci?“

„Jmenuji se Nora Kubíková a jsem stálá česká zpravodajka pro Afriku. Včera jsem připravovala reportáž o centru pro HIV pozitivní ženy tady v Mathare, a když jsem se vracela, zahlédla jsem tři chlápky s mačetami a s pytlím připomínajícím lidské tělo. Zřejmě někoho unesli. Snažím se k tomu zjistit víc informací, najít svědky a jedna místní dívka mě na vás odkázala,“ vysvětlila.

„V tom pytli byl můj Luky.“ Zlomil se jí hlas a rozplakala se.

Nora popošla blíž a pohnutě sevřela její ruku. „To mě moc mrzí. Opravdu.“

„Hned jsem šla na policii. Přestože si všechno zapsali, měla jsem pocit, že se mi smějí do obličeje. Člověk ze slumu pro ně nic neznamena,“ dostala ze sebe mezi jednotlivými vzlyky.

Pro Noru to nebyla žádná novinka.

„Neměla byste o tom točit reportáž, je to moc nebezpečné. Oni mají uši i oči úplně všude,“ zašeptala plačtivě.

„Třeba ho najdu,“ vyhrkla, přestože věděla, že neměla nic takového vyslovovat. Neměla dávat naději.

„Lucasovi už nikdo nepomůže, ale vy ještě můžete přežít.“

„Budu o tom přemýšlet,“ zalhala, ale matku Lucase nepřesvědčila. Původně doufala, že by s ní udělala rozhovor na kameru, kde by rozostřila její obličej, ale teď už věděla, že by s tím nesouhlasila. A naléhat na ni by nebylo etické. Vtiskla jí do dlaně vizitku a rozloučila se.

„Vidím vám na očích, že to nevzdáte. Zabijí vás. Oni vás zabijí,“ zamumlala. „Bůh s vámi.“

Bar *Black Diamond*, centrum Nairobi

„Jsem Naomi,“ zavrkala gazela a jazykem si zlehka olízla rty.

Než stihl Daniel cokoliv říct, vzala ho za ruku a odtáhla ho na malý parкет uprostřed baru. Překvapilo ho, kolik síly ta drobná Keňanka má. V ten moment se podnikem rozezněly první tóny dramatického tanga. Jakmile je zaslechl, zmocnilo se ho chvění kolem žaludku. Přivřel oči a v mysli se přenesl do prázdného potměného sálu pražského tanečního klubu KAT Zbraslav, kde Noře vyprávěl příběh odehrávající se v zakouřeném baru kdesi v Buenos Aires. O nádherné sebevědomé ženě oblečené v přiléhavých červených šatech a o muži, který z ní šílí a snaží se ji přesvědčit, aby si s ním zatančila jedno vášnivé tango. Přestože měla Nora tehdy ve standardních tancích jenom třídu D, dokázala se do toho vžít a nechat proklouznout na povrch ty správné emoce. Znovu vnímal její zrychlený dech a bušící srdce, když ji prudce přitáhl k sobě. Její hebkou pleť, ohnivé vlasy vonící po šampónu z makadamových oříšků, dráždivou vůni jejího oblíbeného parfému *Trésor Midnight Rose*. Její prsty zaryté do jeho zad. Tančili tehdy na úplně stejnou hudbu, na jeho oblíbené tango *Roxanne*. Se zavřenýma očima se nechal unášet vzrušujícími tóny. Jako by znovu tančil se svou Norou. Myslel na ni jako na svou Noru, ale ona vlastně nikdy nebyla jeho.

Když hudba utichla, ozval se ohlušující potlesk. Daniel se tak vžil do přítomného okamžiku, že si ani nevšiml lidí, kteří se kolem parketu shromáždili a užívali si pohled na dechberoucí tanec.

„To bylo úžasné,“ zaštěbetala nadšeně Naomi a zavěsila se do něj. „Kde ses to naučil?“

„Kdysi jsem trochu tančil,“ poznamenal nezáčastněně a jen tak mimochodem pohlédl ven z okna. V ten moment zalapal po dechu a strnul. Okolo baru právě procházela žena, která se nápadně podobala Noře Kubíkové. *Ta postava, ty pohyby*, letělo mu zběsile hlavou. *To musí být Nora. To je Nora!*

Základní škola Rware, Nyeri

V největší třídě se mačkala stovka rodičů žáků základní školy Rware v Nyeri a hučelo to tam jako ve včelím úlu. Otevřely se dveře a za doprovodu několika mužů vkročil dovnitř obtloustlý politik Paul Wambugu v nažehleném obleku s kravatou.

Martin Njeru přešlápl z jedné nohy na druhou. Stejně jako mnoho dalších rodičů stál. Do lavic se jich vešlo málo. Byl zvědavý, čeho se bude schůzka týkat, a zároveň doufal, že nepotrvá moc dlouho, aby mohl strávit odpoledne se svým synem Rafaelem. Nerad ho nechával samotného.

„Vážení rodiče,“ zahájil politik proslov rázným hlasem. „Rád bych vás informoval, že v poslední době jsme zaznamenali opětovný výskyt zakázané sekty a zločineckého gangu *Mungiki*, který nyní vystupuje pod názvem Gaza.“

Paul Wambugu si odkašlal a Martin se přistihl, že tají dech.

Politik pokračoval: „Oproti minulosti změnil strategii a nyní rekrutuje už i starší žáky ze základních škol. Objevilo se mnoho incidentů – útoky nožem, vytrhávání kabelek a mobilních telefonů. Proto bych vás rád vyzval, abyste pečlivě sledovali vaše děti a vedli je k morálce. Měli byste znát jejich přátele i rodiny, z nichž pocházejí, a zajímat se i o jejich chování ve škole.“

Jakmile Wambugu domluvil, Martin nenápadně vyklouzl ze třídy a pospíchal domů. Měl divný pocit, že něco není v pořádku. Báł se o Raffa. O svého jediného syna.

Když přišel domů a rozhlédl se po chatrči, zamrazilo ho.